

Szabó: Alkoholista szülők hatása – [Impact of the alcoholic parents]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.79-86>

- 79 -

AZ ALKOHOLISTA SZÜLŐ HATÁSA A NEMI SZEREPEK ALAKULÁSÁRA

[THE IMPACT OF THE ALCOHOLIC PARENT ON THE DEVELOPMENT OF GENDER ROLES]

SZABÓ GÁBOR CSABA

Wesley János Lelkészképző Főiskola. Wesley Theológiai és Valláspedagógiai Doktori Iskolaszabogaborcsaba03@gmail.com

Abstract. As a consequence of the harmful effects of parental alcoholism, a dysfunctional family dynamic develops, which distorts the personality development of the affected child or adolescent. The purpose of this thesis is to examine how the learning of gender role behaviour and the development of masculine and feminine behavioural patterns fail to occur in such environments. Traumatic experiences are often unconsciously reactivated in adult relationships after a shorter or longer period of time. Difficulties in managing conflict and emotions, depressive reactions, attachment issues, and anxiety related to sexuality may emerge. In such cases, the personality becomes stuck, and compensatory mechanisms can lead to the development of deviant behaviours. This research highlights the importance of spreading awareness, which may encourage the affected people to acknowledge their problems and seek help.

Keywords. Sexual abuse, sexual dysfunction, dysfunctional family, role models, psychodrama

Bevezetés

A legtöbb szülő azt szeretné, ha a gyereke élete nyugodt, kiegyensúlyozott lenne. Azt kívánja, hogy harmonikus, boldog kapcsolatban éljen felnőttként, és a szexuális élete is olyan legyen, amelyet ő kíván magának. Azt, hogy a gyermek hogyan éli meg az intimitást, mennyire tud önfeledt, felszabadult, örömet adó és azt elfogadni képes partnerré válni a szexben, nagymértékben befolyásolja a szülő viselkedése a gyermek felnőtté válása során. Ez olyannyira nyomást gyakorolhat a fiatal személyiségre, hogy sokszor csak segítséggel szabadulhatnak meg a szülők és más felnőttek viselkedésének, tetteinek, vagy szavainak hatásától, és csak nehezen alakíthatják ki saját viszonyukat a szexualitáshoz.

A szülők verbális és nonverbális kommunikációja egymással nem mindig problémamentes, ahogy a szexuális életük sem feltétlenül harmonikus, kiegyensúlyozott, örömet adó. Nincs szükségük arra, hogy a gyermekük kedvéért azt tetessék, hogy minden rendben van. Az viszont nagyon fontos, hogy a gyermek lássa: ha probléma van, akkor a szülők tudnak ezzel a helyzettel bánni és törekszenek a megoldásra.

Szexuális mintaadás

A gyerek fejlődése szempontjából fontos, hogy lássa: van intimitás a szülei között. Azt viszont nem kell látnia, hogy szexuális életet is élnek. A szülők szexuális életének megtapasztalása károsan befolyásolhatja a gyerekek szexuális fejlődését. Alapvetően

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 79-86.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN 2939-8398 (Online)

minden, nem a gyermek korának és érettségéhez illeszkedő szexuális tartalmú látvány, hang és érzés deficitekhez vezethet a gyermek fejlődésében, a szülők szexuális életének szemtanújává válása pedig különösen összezavarhatja a gyerekek intimitással kapcsolatos érzéseit, valamint az ahhoz való tudatalatti viszonyát.

A szülőknek egészen a gyermek kiskorától kezdve szenzitív módon kell figyelni arra, hogy a szexualitással kapcsolatos helyzetekben mi a megfelelő viselkedés a gyermek egészséges fejlődése szempontjából. Néhány nagy jelentőségű dologra szeretném felhívni a figyelmet, ami a helyes mintaadást jelentősen befolyásolja.

Az egyik ilyen dolog, hogy a gyermeknek a szülők genitáliái nem feltétlenül szépek és a későbbiekben szexuális zavar alakulhat ki a korai élmények miatt. Akár komplexus, akár vaginizmus, szeretkezésre képtelenség és számos más probléma is lehet ennek a következménye fiatal felnőttként.

A szexuális izgalom kimutatása sem helyes a gyermek jelenlétében, mert az izgalom izgalmat szül. A gyerek érzi, hogy nem helyénvaló a szülei erotikus viselkedésére szexuálisan ajzott állapotba kerülni, megtanulja gátolni a reakcióját, szégyelli magát és büntudat alakul ki benne a szexualitással kapcsolatban.

A szexuálisan túlfűtött megjegyzések sem helyénvalók a mintaadás területén. A szexuális légkör szexuális izgalmat szül. A túlságosan szexualizált környezet legalább annyira káros, mint a korlátozó nevelés. Következésképpen lehet, hogy a gyermek idő előtt elkezdi a szexuális életet, látva, hogy a szülei mekkora jelentőséget tulajdonítanak az erotikának. Ez korai rossz élményeket, érzelmi kiüresedést, nemi betegséget, nem kívánt terhességet eredményezhet. Ebben az esetben jelentkezhettek a szexuális funkciózavarok: lányoknál orgazmusképtelenség, a nedvesedés hiánya, fiúknál erekciós zavar, korai, vagy késői magömlés (Hevesi, 2020).

A nem választékos, nem megfelelő szóhasználat hasonlóan káros lehet, hiszen egy serdülő egyébként is az identitáskeresés időszakában van. Az alkohol hatására sokan abszolút nem fordítanak figyelmet a választékos helyes, érzékeny, dicsérő, őszinte kifejezések kimondására. Ezzel zavarba hozzák a fiatalt.

A szülők szexuális tartalmú filmeket, vagy fotókat ne adjanak a gyermek kezébe. Természetesen az sem jó, ha a szülő intenzív ellenérzést mutat minden romantikus filmben látott testi érintéssel kapcsolatban. Érdemes a film életkori ajánlásait figyelembe venni. Az alkoholos befolyásoltság alatt álló szülők sajnos nem figyelnek ezek jelentőségére, saját élvezetüket helyezik a gyermek érdekei elé.

Ittas állapotban lévő szülők gátlásaikat levetkőzve, talán teljesen szemérmetlenül a gyermektől nem szégyellve közöskülhetnek, vagy orális szexben részesítik egymást. Pedig ez annyira intim dolog, hogy kizárólag a szülőkre tartozik. Egészséges esetben, ha a gyermek hall, vagy lát valamit, akkor az életkorának megfelelő magyarázatot kell a tapasztalathoz fűzni (Hevesi, 2020).

A szülői alkoholizmus következtében olyan diszfunkcionális családi működés alakul ki, amely negatív hatással van a gyermek egészséges személyiségfejlődésére, lelki problémák kialakulásához vezethet. Az alkoholista családokban megélt traumatológikus élmények, a

Szabó: Alkoholista szülők hatása – [Impact of the alcoholic parents]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.79-86>

- 81 -

megoldatlan gyermekkori sérelmek évekkel vagy évtizedekkel később a felnőtt kapcsolatban tudattalanul aktualizálódnak és visszatérnek. Az alkoholisták felnőtt gyermekeinél ellehetetlenül a saját érzéseiknek és gondolataiknak a megélése és tudatosítása, nehezzé válik a megfelelő önszabályozás és a társukhoz való intim kapcsolódás. A felnőttek számára a személyes problémák megoldásához, illetve a pszichés zavarai kezeléséhez szükségessé válik a megfelelő lelki segítségnyújtás.

Az alkoholista család a diszfunkcionális működése miatt nem tudja ellátni az alapvető szociális feladatait, ugyanis nem kínál a gyermekek részére megfelelő felnőtt szerepmintákat, illetve azonosulási modelleket. Elmarad a nemi szerepviselkedés megtanulása, a férfias és nőies magatartásmódok kialakítása és azok érzelmetli, kommunikatív módon történő alkalmazása. (Buda, 1992). Az alkoholbetegek gyermekeinél megfigyelhető az identifikációs folyamat zavara, amely a szülők irracionális viselkedése miatt alakul ki (ugyanaz a személy, az apa, vagy az anya egyszer agresszív, mert ivott, máskor segítségre szorul, mert beteg, harmadszor gyengéd és szeretetreméltó, mert józan) (Solms, 1985). Az alkoholistákra jellemző Dr. Jekyll – Mr. Hyde-féle kettős, kiszámíthatatlan és érthetetlen működés pedig összezavarja a szüleire azonosulási modellként tekintő gyereket (Burr, 1987). A szerepviselkedés elégtelen szocializációja végül odavezet, hogy a serdülőkor felkészületlenül találja a személyiséget, hiányoznak a másik nemhez való viszonyulás sémái, ami azért kritikus, mert a serdülők önértékelésének egyik legfontosabb pillére a jól alkalmazott nemi szerepviselkedés és a nemi identitás kialakulása. A személyiség fejlődése ilyenkor megreked, és különböző kompenzációk beindulásával megkezdődik a deviáns magatartásmódok felvétele. Serdülőkorban a gyermek hamar kiszakad a családból, mert taszítja az alkoholista család légköre és a szülőkötések pótlására rendszerint szintén deviáns háttérű, szoros szerkezetű csoportalakzatokat keres. A másik lehetőség, hogy az alkoholista férj miatt az anya túlzott kötődéssel és aggódással neveli a gyermekét, ami megakadályozza a serdülő leválását, önállósodását és ellehetetleníti a párkapcsolatok kialakítását. „Az alkoholista szülő a gyereket többszörösen veszélyeztetett pszichológiai helyzetbe hozza, és ezáltal különböző viselkedési zavarokat ültet el benne” (Buda, 1992). Megjelennek az indulatkezelési nehézségek, depresszív reakciók, kapcsolati problémák és szexuális szereptől való szorongások, valamint az alkoholizálásra való észrevétlen szocializáció miatt megjelenik magának az alkoholizmusnak a kialakulása is (Solms, 1985).

Akadályozott intimitás

Az alkoholbeteg felnőtt gyermekei nehézségekkel küszködnek a bensőséges kapcsolatok terén. A felnőtt gyermekek nagyon szeretnének egészséges, bensőséges kapcsolatokat kialakítani, de ez különösen nehéz számukra számos okból kifolyólag. Az első és legnyilvánvalóbb ok az, hogy nincsen mintájuk egy egészséges, bensőséges kapcsolatra vonatkozóan, mert soha nem láttak ilyet. Az egyetlen modell a szüleik példája és ez a minta nem volt egészséges.

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 79-86.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN 2939-8398 (Online)

Ugyancsak magukban hordozzák a „gyere ide, menj el” – élményt, a szerető szülő – gyermek kapcsolat hiányát. Az egyik nap úgy érzik, hogy szeretik őket, a másik nap pedig úgy, hogy visszautasítják őket. Az elhagyástól való félelem az a szörnyű rettegés, amellyel felnőnek. Ha ez a félelem nem is megsemmisítő, mégis bizonyosan jelen van. Ha nem tudják, hogy milyen egy tartós, napról-napra egészséges, bensőséges kapcsolat a másik emberrel, akkor ez nagyon fájdalmassá és komplikálttá teszi egy ilyen kapcsolat kialakítását.

Az elhagyástól való félelem a kapcsolatok kialakításának az útjában áll. Valamennyi egészséges kapcsolathoz sok adás és kapás és problémamegoldás szükséges. Mindig van valamilyen vita és harag, amit a párok megoldanak. Az alkoholisták felnőtt gyermekeinek az esetében a kisebb viták gyorsan nagyok lesznek, mert az elhagyástól való félelem felülmúlja az eredeti problémát.

Az elhagyatottság, vagy visszautasítás mindent elárasztó félelme megakadályoz minden könnyedséget egy kapcsolat kialakításánál. A sietség érzésével párosulva nehezebbé válik a lassú kifejlődés, hogy két ember jobban megismerhesse egymást, és hogy kikutassa egyes érzéseit és viselkedését a legkülönbözőbb területeken.

Szexuális problémák

Az alkoholbeteg felnőtt gyermekeinek látszólag nincsenek több, vagy kevesebb szexuális gondjai, mint az átlag lakosoknak. Az alkoholbetegek felnőtt gyermekeinek szexuális élményeit, hozzáállását vizsgálva felfedezhető, hogy nem különböznek bármelyik más népcsoporttól. Néhányuk fenntartásai inkább az egyházhoz és a kultúrához kapcsolódnak, mintsem az otthonban zajló dologhoz. Ez nem azt jelenti, hogy nem történt otthon semmi bizarr dolog. Ez csak azt jelenti, hogy az alkoholista otthonban sem több, sem kevesebb szexuálisan bizarr dolog nem volt, mint amiket más otthonokban tapasztalhatunk.

Az alkoholbetegek gyermekei általában nem tudtak leülni a szüleikkel, és nem tudtak velük beszélni a szexualitásról. Viszont ez nem csak velük történik így. Egyáltalán nehéz beszélni a meghittségről, függetlenül attól, hogy a szülők együtt élnek-e az alkoholizmussal, vagy sem. Valahogy mégis könnyebb ürügyet találni az alkoholista családban. Ha túlságosan korlátok közé vannak zárva ahhoz, hogy bármit megbeszéljenek, akkor a szextéma is ugyanolyanra válik, mint bármi más.

Tudjuk, hogy az ilyen családban – mint a kommunikáció minden más formája is – diszfunkcionális a szülők szexuális kapcsolata. A szex felkínálása, vagy megvonása fegyvert képezhet, és a partnerek között a szexualitás, ahogyan a többi dolog is, egészségtelenné válik.

A szexuális bántalmazás minden olyan szexuális aktivitást magába foglal, amelyhez a gyermek nem képes beleegyezését adni, amelyre fejlődését tekintve még nem áll készen (Butchart et.al., 2006). Nem is merne az alkoholista, agresszív szülővel szembehelyezkedni. A korai években a gyermekek nincsenek tudatában, hogy abúzus érte őket. A szexuális visszaélések helyszíne leggyakrabban továbbra is az otthon, a család.

Incestus

Az alkoholizmussal foglalkozó kutatók egy új területet vontak be a vizsgálataik sorába, a vérfertőzést. Alaposabban igyekeznek kutatni ezt a témát annak érdekében, hogy hatékonyabban legyenek képesek segíteni klienseiket. Nem bizonyított tény, hogy az alkoholbetegek bűnösek másnál a vérfertőzés terén, ugyanakkor szembetűnően gyakrabban történik vérfertőzés, ha az elkövető felnőtt alkalmanként, vagy rendszeresen részeg, mint a józan. Ilyen esetekben az alkohol hatására oldódnak a gátlások és teret nyernek az aljas cselekedetek. A gyermek lelkében és testében bekövetkező, egy életen keresztül tartó károkozással nem számol.

Az incestus talán a legkegyetlenebb és legmegmagyarázhatatlanabb emberi magatartás. A gyermek és a szülő közötti legalapvetőbb bizalom szétzúzását jelenti. Érzelmileg roncsoló hatása van. A fiatal áldozatok teljesen kiszolgáltatottak az erőszaktevőnek, nincs hova, nincs kihez menekülniük. A védelmet nyújtó személyből üldöző lesz, a valóságot pedig titkolják. Az incestus a gyermekkort a leglényegibb elemétől fosztja meg: az ártatlanságtól. A perverz viselkedés olyan válfajával ez, amely ellentmond minden racionalitásnak (Forward, 2024).

Mi az incestus? Két definícióval lehet válaszolni erre a kérdésre. Az egyik a jogi, a másik a pszichológiai definíció. E kettő nagyon távol áll egymástól. A jogi definíció általában a vérrokonok közti nemi közösülésként határozza meg az incestust. Ennek következtében sokan vannak, akik nem ismerik fel, hogy incestus áldoztai lettek, mert nem történik behatolás.

A pszichológia szemszögéből az incestus a viselkedésformák és kapcsolatok jóval szélesebb spektrumára terjed ki. Közéjük tartozik a gyermek szájával, mellével, nemi szervével, vagy bármilyen más testrészével történő fizikai érintkezés abból a célból, hogy az agresszor szexuálisan felizguljon. Nem kell, hogy az agresszor vérrokon legyen. Lehet bárki, akit a gyermek családtagnak tekint, például egy mostoha szülő, vagy a szülők családjából valaki. Vannak más jellegű magatartásformák, amelyek még annak ellenére is rendkívül romboló hatásúak, ha nem kapcsolódik hozzájuk a gyermek testével történő fizikai kontaktus. Például, ha az agresszor a gyermek előtt felfedi a nemi szervét, vagy maszturbál, vagy ráveszi a gyermeket, hogy szexuálisan izgató fényképekhez vegyen fel különféle pózokat, az incestusnak egy formáját követi el. Ugyanakkor fontos, hogy ezt a magatartást titokban kell tartani. A gyermeket szeretettel magához ölelő és megpuszító apa semmi titkolnivalót nem csinál. Sőt az ilyen érintés elengedhetetlen a gyermek érzelmi fejlődéséhez. Ha viszont ugyanaz az apa a gyermek nemi szervét simogatja – vagy arra kényszeríti a gyermeket, hogy az övét simogassa -, ez már olyan cselekedet, amelyet titokban kell tartani. Ez kimeríti az incestus fogalmát (Forward, 2024).

Vannak ezenkívül sokkal kifinomultabb viselkedésformák, amelyeket lelki incestusnak lehet nevezni. Ide sorolhatók az olyasfajta esetek, amikor a gyermek, vagy fiatal testét nem érte szexuális érintés, vagy támadás, azonban átértékelték a magánéletük és biztonságérzetük megsértését. Olyan esetek, amikor egy öltözködő, vagy fürdő gyerek meglesése, vagy a gyerekekre tett csábító, vagy nyílt szexuális értelmű megjegyzések. Az incestus szó szerinti definíciója nem illik ezeknek a viselkedésformáknak egyikére sem, az áldozatok mégis

gyakran úgy érzik, sérelem érte őket, és sok olyan pszichológiai tünettől szenvednek, amelyekről az incestus tényleges áldozatai.

Az utóbbi tíz évben a bizonyítékok hatására az incestus nyilvános vitatéma lett.

Minden olyan felnőtt, akit gyerekkorában molesztáltak az alkalmatlanság, az értéktelenség és az eredendő romlottság érzését hordozza magával. Függetlenül attól, hogy a felszínen mennyire másnak tűnik az élete. A felnőtt áldozat közös öröksége: „a mocskosság, a sérültség és a másság” (Forward, 2024).

A legtöbb incestusáldozat fokozott nehézségekkel küszködik felnőttkori szerelmi kapcsolataiban. Ha az áldozatnak végül mégis sikerül szerető partnert választania, a múlt kísértetei megmérgezik a kapcsolatot, leginkább a szexualitás területén. Gyakori, hogy az áldozat viszolyogva gondol a szexre. Az incestusra adott normális reakcióról van szó. A szex a fájdalom és az árulás emlékét idézi fel benne. Sok áldozat nyilatkozik úgy, hogy nem képes szexuális kapcsolatra anélkül, hogy ne jelentkeznének a fájdalmas emlékképek. Megpróbál együtt lenni valakivel, akit szeret, de az emlékezetében újraéli az incestus traumáit. Ezek az emlékképek az összes magukkal kapcsolatos negatív érzést felidéznek, és kioltják szexuális vágyukat.

Még ha a felnőtt korú áldozat képes is szexuálisan reagálni és orgazmust érezni, szexuális érzéseit akkor is büntudat kíséri, az megnehezíti, sőt lehetetlenné teszi, hogy élvezze a szexet. A büntudat elrontja a kellemes érzéseket. A fizikai erőszakot elszenvedő áldozatok sok esetben maguk (vagy mások) ellen fordítják a fájdalmukat és a haragjukat. Az elfojtott haragnak és a feldolgozatlan gyászuknak sokféle módon találnak levezetést. A depresszió rendkívül gyakori kifejeződése az elfojtott belső konfliktusoknak. Az általános szorongástól a teljes mozgásképtelenségig terjedhet. Az áldozatok, főleg a nők, aránytalanul nagy számban híznak el felnőttkorukra. A megnövekedett testsúly kettős célt szolgál: egyrészt az áldozat azt képzei, hogy ezzel távol tarthatja a férfiakat. Másrészt a testtömeg az erő és a hatalom illúzióját kelti. Sok az olyan incestusáldozat, aki alkohol- és kábítószer-mámorba menekül, ami átmenetileg kioltja a veszteség érzését. Ezzel azonban csak halogatja a problémával való szembesülést, amivel meghosszabbítja a szenvedéseit és függőséget okoz.

Illetve sok az olyan áldozat, aki a kívülágban keresi a büntetést. Ők azok, akik tönkreteszik a kapcsolataikat és büntetést akarnak azoktól, akiket szeretnek. Rosszul viselkednek a munkahelyen, ahol a kollégáktól, vagy a főnökeiktől várják a büntetést. Néhányan erőszakos bűncselekményeket követnek el, ezzel érdemelve ki a társadalom megtorlását. Mások prostituáltak lesznek, akik a striciktől, a kuncaftoktól várják a büntetésüket.

Összességében kijelenthető, hogy a szülői alkoholizmus következtében egy olyan diszfunkcionális családi működés alakul ki, amely negatív hatással van a gyermek egészséges személyiségfejlődésére és lelki problémák kialakulásához vezethet. Gyakran „a látszólag különösebben nem károsodott, zökkenőmentesen felnövő gyerekben is személyiségkárosodás marad a családban lévő alkoholizmus miatt” (Buda, 1992).

Az alkoholista családokban megélt traumatikus élmények, megoldatlan gyermekkori sérelmek, az elégtelen, vagy egyenesen torz nemi mintaadás évekkal vagy évtizedekkel

Szabó: Alkoholista szülők hatása – [Impact of the alcoholic parents]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.79-86>

- 85 -

később a felnőtt kapcsolatokban tudattalanul aktualizálódnak és visszatérnek. Az alkoholista családban felnőni azt jelenti, hogy az abnormalitás normalitássá válik. Az alkoholista családban ugyanis folyamatosan extrém módon viselkednek, ami egyáltalán nem számít az életben, annak kiemelt figyelmet szentelnek, és ami igazából fontos lenne, azzal pedig egyáltalán nem foglalkoznak: a jelentéktelen dolgokat valódi katasztrófává nagyítják fel, és a botrányos, önkárosító, vagy másokat bántalmazó magatartást pedig észre sem veszik. A család folyamatosan „minden vagy semmi” alapon működik, vagy túlreagálja, vagy alulreagálja a családi történéseket, de adekvát érzelmi választ nem tud adni. Ennek következtében a családtagoknál ellehetetlenül a saját érzéseiknek és gondolataiknak a megélése és tudatosítása, és képtelenné válnak a megfelelő önszabályozásra és egymáshoz való kapcsolódásra.

Következtetések, javaslatok

Az életvezetési problémák megoldásához, illetve pszichés és szexuális zavarok kezeléséhez elengedhetetlen a megfelelő lelki segítségnyújtás. Nehézséget jelent ugyanakkor, hogy a legtöbben magukba zárják a problémáikat, és ahogy tabusítva volt a családjukban az alkoholizmus, a szexuális deviancia, az incestus, hasonlóan tabuként kezelik a saját nehézségeiket is, és igyekeznek úgy tenni, mintha nem is léteznének. Emiatt különösen fontos az ismeretek terjesztése, ami hozzájárulhat, hogy az érintettek fel merjék vállalni a problémáikat és segítséget merjenek kérni.

A segítségnyújtás professzionális formái hatékony támogatást tudnak nyújtani a nehézségekkel való megküzdésben. A professzionális segítségnyújtás a felnőttek számára jelenthet egyéni és csoportos formában történő megsegítést az állami, a civil, illetve a magán ellátórendszer keretei között. Az addiktológiai ellátás keretén belül a legtöbb intézményben működnek úgynevezett hozzátartozói csoportok, illetve családterápiás szolgáltatások, ahol az intézményben kezelt alkoholbetegek családtagjai is segítséget kaphatnak (Pirisi, 2023).

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt az alternatív támogató lehetőséget, mint például a Magyar Pszichodráma Egyesület keretein belül működő pszichodráma-csoportokba való csatlakozás. A magyarországi viszonyok között ez az egyik legelterjedtebb és így az érintettek számára legelérhetőbb csoportmódszer, ami hatékony segítséget jelenthet az érintettek számára. A pszichodráma egy olyan módszer, amely a belső lelki tartalmakat, élményeket cselekvéses úton, illetve szerepjátékon keresztül jeleníti meg és így a cselekvésbe ágyazott helyzetek újrajátszásával lehetővé teszi az érzelmi és kognitív szinteken történő újraélést és átdolgozást (Vikár, 2007). A pszichodráma a cselekvéses újrajátszáson keresztül lehetővé teszi, hogy olyan testi és érzelmi emlékek is megjelenjenek, és átdolgozásra kerüljenek, amelyekről az emberek nem tudnak hagyományos keretek között, verbálisan beszélni (Herb, 1990). A pszichodráma módszerének segítségével az érintett személy közvetlen kapcsolatba kerül a saját élményeivel. Az újrajátszás során nagyon fontos, hogy az érintett csoporttag felismerje, hogy milyen érzelmek irányították őt a múltban, és a pszichodráma csoportban ki merje mutatni azokat az érzéseit, amelyeket a

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 79-86.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN 2939-8398 (Online)

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.79-86>

- 86 -

családban nem tudott, valamint elmerje mondani, illetve meg merje tenni, amit egykor szeretett volna, de nem mert. A visszafojtott és lefagyasztott személyes indítékok, akár gondolatok, szavak, érzések, cselekvések, egy biztonságos és támogató közegben kifejezhetővé válnak. A pszichodráma játék lehetőséget nyújt az érintett személy számára, hogy újra tudja tanulni és át tudja alakítani a szokatlan, idegen, vagy félelmetes helyzetekre adott egyéni reakcióját, illetve az érzelmeinek a szabályozását, és ezáltal a személyes viselkedéssrepertoárja bővíteni tud (Dayton-Nicholas, 2009). Az alkoholista felnőtt gyermeke megélheti, hogy többé már nem a körülmények áldozata, hanem egy értékes ember, aki a saját gyógyulása érdekében képes volt visszatérni egykori traumatizáló élményeihez és már felnőtt szemmel rájuk tekintve átdolgozni azokat.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1.] Buda B. (1992): Az alkoholológia új távlatai. – AEB, Budapest.
- [2.] Burr, A. (1987): Alkoholista a családban. – Medicina, Budapest.
- [3.] Forvard S. (2024): Mérgező szülők. – Gabo Könyvkiadó és Keresk. Kft., Budapest.
- [4.] Herb J. (1990): Woman, Addiction and Psychodrama. – In: Fhulrodt, R. L. (ed.). Psychodrama: It's Application to ACOA and Substance Abuse Treatment. Thomas W. Perrin, East Rutherford.
- [5.] Pirisi E. E. (2023): Szülői alkoholizmus felnőtt gyerekekre gyakorolt hatása. – In: Válság, kilábalás, fenntarthatóság. Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Líceum Kiadó, Eger. <https://doi.org/10.46403/Valsag.2023.265>
- [6.] Sándor H. (2021): Szexuális minta a családban. Mikre figyeljünk szülőként. <https://www.noklapja.hu/aktualis/2021/01/09/nok-lapja-evszakok-szexualis-minta-a-csaladban-tippek-szuloknek/#> (Letöltés időpontja: 2024.10.29)
- [7.] Solms, H. (1985): Az alkoholizmus pszichodinamikája. – In: Buda B. és Bonta M. (szerk.). Viselkedés? Betegség? Társadalmi probléma? Medicina, Budapest.
- [8.] Vikár A. (2007): Pszichodráma – a komoly játék. – Medicina, Budapest
- [9.] World Health Organization (2006): Preventing child maltreatment: a guide to taking action and generating evidence. – World Health Organization, Genova. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43499/92?sequence=1>
- [10.] Yelon: Hogyan érvényesül a szülői minta a gyerek szexualitásában? <https://yelon.hu/szuloknek/szuloi-minta-a-gyerek-szexualitasaban/> (Letöltés időpontja: 2024.10.29)

Absztrakt. A szülők alkoholizmusának káros hatása következtében olyan diszfunkcionális családi működés alakul ki, amely miatt az érintett gyerekek, fiatalnak a személyiségfejlődése sérül. A dolgozat célja, hogy megvizsgálja, hogyan marad el a gyermeknél a nemi szerepviseelkedés megtanulása, a férfias és nőies magatartásmódok kialakulása. A traumatizáló élmények rövidebb, vagy hosszabb idő elteltével a felnőtt kapcsolatokban tudattalanul aktualizálódnak. Megjelennek a konfliktus- és indulatkezelési nehézségek, a depresszív reakciók, a kötődési akadályok és a szexualitástól való szorongás. A személyiség ilyenkor megreked és különböző kompenzációk beindulásával megkezdődik a deviáns magatartásmódok felvétele. A kutatás rámutat az ismeretek terjesztésének fontosságára, ami hozzájárulhat, hogy az érintettek fel merjék vállalni a problémáikat és segítséget merjenek kérni.

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 79-86.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN 2939-8398 (Online)

